

Een specifiek agrarisch oord is Rotterdam nooit geweest, wèl de stad voor het omringend deel van Schieland, in het bijzonder voor zooveel dit eigendom was van- of bebouwd werd door haar burgers ¹⁾); geen marktplaats voor wijden omtrek, zooals b.v. het oudere Delft met zijn diep het land insnijdende haven, slechts tijdelijk beheerscht door de nieuwe stad aan de monding van de Schie, gebouwd te midden van uitgestrekte oude cultuurgronden en daaraan steun ontleenend voor zijn handel en nijverheid.

Daarvoor lag Rotterdam ook te zeer in het water. En toch, juist deze ligging was oorzaak dat niet alleen visschers er woonden of verkeerden, doch ook producten van òver het water, van gene zijde der breede Merwe, hier werden verhandeld of in kleinere vaartuigen overgeladen met bestemming naar het hart van het toenmalige Noord-Holland.

Rotterdam was naast visschersplaats al vroeg overslaghaven, zij het dan in den dop!

Het charter dat in 1298 aan die van Rotterdam tolvrijheid verleende – ik wees er reeds op – duidt onweerlegbaar op de aanwezigheid van kooplieden en schippers. En dat in 1313 Graaf Willem in de nog jeugdige plaats verblijf houdt, om twee jaar later reeds maatregelen te treffen opdat hij daar in het vervolg zijn eigen herberg zou hebben, in 1333 zelfs vervangen door een nieuwe, ²⁾ wijst toch ook op eenige belangrijkheid als plaats van doortocht; welke nog meer naar voren komt uit het Handvest van 1328, waarin het recht erkend wordt om een haven te maken ³⁾ en keuren op te

1) Enquete ende informacie enz. van 1494, uitgegeven door Prof. Fruin, Leiden 1876: o.a. blz. 231, 233.

2) Verg. Br. IV nos. 239 en 436.

3) Handvest 1328: „Van der hawene te make”.

Rotterdam, dat eerst omstreeks 1348 door het totstandkomen van de schutsluis aan de latere Vlasmart zijn doorgaande waterverbinding met het achterland kreeg, zag zich in zijn kinderjaren als havenplaats bedreigd door het naburig Schiedam. Want nadat deze stad in 1336, dus acht jaar later, het recht op een haven had verworven, deed Willem van Henegouwen in 1339 aan Schiedam concessies ten aanzien van de kosten, waarbij als voorwaarde werd gesteld dat de sluis zóó breed moest zijn dat de Graaf er met zijn leger door kon varen; ook moest er een kogge beschikbaar worden gehouden om den Graaf en zijn gemalin naar een of andere plaats van Holland of Zeeland te brengen.